

Inserati ali ornamenti
se računajo po 40 v.
od srednje pentvrtice: pri
večkratnih oznakah velja
----- popust. -----
„Straža“ izhaja v pon-
edeljek in petek popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništva se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopoldne.

V Maribor je prispel vlak pri lepem vremenu točno ob 5. uri popoldan, kakor je bilo določeno. Že od Leitersberga naprej je Ljudstvo tvorilo kordon ob progi. Ko je vlak zapeljal na postajo, se je pred njim razgnila nepregledna množica. Na stotine jih je bilo tudi na strehah kolo dvorskega poslopja in v bližini stoječih vagonov. Vsega skupaj je bilo zbranih gotovo 20.000 ljudi. Prihod je pozdravila salva tapov, tuk topa. poveljstva in koračnica »U boj« vojaške godbe Istično se je prikazal nad kolodvorom eroplan s slovensko trobojnico, ki je krožil nad zbrano množico. Nato je zapel pevski zbor pod vodstvom sod. svetnika Deva žalostinko (slov. narodno pesem)

•Ptički jaz vprašam Vas . . .? Nakar je zaigrala voj. godba »Frankopanko«.

Dr. Verstovšek.

Temu je sledil slavnostni govor poverjenika za uk in bogocastje g. prof. dr. Verstovška, ki je pozdravil prevoz po naročilu in v imenu deželne vlade za Slovenijo. Ko je govornik zaklical narodu: »Popolna zmaga ali smrt!« je ves narod slovesno ponavljal to prisego. Slovesen je bil ta trenutek. Celotni govor dr. Verstovška prinesemo prihodnjič.

General Maister.

Za dr. Verstovškom je govoril general Maister: Zakaj grmijo danes jugoslovanski topovi, zakaj vihrajo danes jugoslovanske zastave? Slovenski narod! Zakaj si se zbral danes v takem številu tu? Pozdravljamo relikvije onih dveh Jugoslovancev, ki sta prva prelila kri za idejo ujedinjenja. Ko sta se podala pred sodni stol habsburških krvnikov, takrat nista slutila niti ona sama, niti njih krvniki, da se besta po preteku dva in pol stoletja vrnila v osvobojeno domovino in da jih bo na tej zemlji pozdravil prvi svobodni slov. general slov. armade. Glavi, na katere je hotelo ljudstvo postaviti zlate krone: o Vama bile odbite, a danes imata najlepšo krono, krono iz celokupnega, troimenega naroda. Ob koncu svojega govora je general potegnil sabljo iz nožnice in z njim vred vsi navzoči častniki in izrekel je slovesno zaprisego: »Vsi jugoslovanski vojaki prisegamo, da dokler naša zemlja ni popolnoma svobodna, da jo bomo branili in se borili za srečo in svobodo domovine do zadnjega moža.« Ta nepozabno resno slovesen trenutek je ljudska množica pozdravila s trikratnim »Slava«.

Potem je govoril zagrebški profesor dr. Karlič in gospa Kovačevića.

Pozdrav zastopnice hrv. ženstva.

Gospa Kovačević je izvajala: Do crne klanjamo se zemlje Vama slavni mučenici! Složne sestre jednog roda Slovenke, Hrvatice, Srbkinje došle smo, da se poklonimo sjeni Vašoj na meji mile oslobodene otačbine. Dodamo, da se oku pimo oko Vaših svetih nam zemnih ostataka, da ih sretamo, kao što bi Vas sretale ove, koje za ludo Vaš povratak izgledahu. A to su Vaše ljube, nježna Julija Frankopanka, umna Katarina Zrinska i milovidne kćeri Zorka Judita i Jelena. Mi žene naoseh pojмимо učasne njihove boli, njihovu tugu njihov težki jad.

Ovim uzvišenim časom, kad nam se vraćate nakon stoljetnog izbijanja usahle su naše suze žalostinke, odlazeemo velo tuge. Osvećena je Vaša mučeniška smrt. Vi ste pobjednici. Predajemo Vam simbol Vaših ideala za koji mrijeste, simbol našeg ujedinjenja, naše slobode, suverenu svetu našu trobojnicu Jugoslavije. — Slava, vječna Vam slava!

Sklep slavnosti.

Po končanih govorih so poklonila razna društva in korporacije vence in sicer: »Mariborska zveza

slov. kršč. socijalnih organizacij«, mesto Maribor, okrajno glavarstvo Maribor, Dravska divizija, častniki generala Maistra, vojaška realna, šolske sestre, Čitalnica v imenu narodnih društev in Zveza jug. železničarjev.

Nato je g. knezoškof dr. Mhael Napotnik z veliko svečanostno asistenco opravil mrtvaške molitve in blagoslovil telesne ostanke mučnikov.

Po oddanih častnih strelnih pozdravih hrvatskega (karlovačkoga), srbskega in mariborskega pešpolka in po odigranju hrvatske, slovenske in srbske himne katere je izvajala vojaška godba, so začele ogromne množice polagoma razhajati.

Zvečer se je vršil v veliki dvorani Narodnega doma banket na čast hrvatskim in srbskim gostom.

Slovo od Maribora.

Slovo hrvatskih mučnikov od Maribora v ponedeljek dopoldne je bilo nad vse prisrčno. Že zgodaj v jutro so oblegale ljudske množice kolodvor. Odhod je bil preložen od 8. na 10. uro. Ob 10. uri je dospel general Maister in narodni zastopniki, ki pospremijo vlak v Zagreb. Godba je zaigrala, pevski zbor je zapel Frankopanko in na oder je stopil dr. Medved, ki se je v vznesenih besedah poslovil od bratov Hrvatov in narodnih mučnikov. Žal, da nam radi skromnega prostora danes ni mogoče objaviti govora. Zahvalil se je obmejnimi Slovincem za prekrasen sprejem v imenu zagrebškega slavnostnega odbora dr. Bradaška. Godba je zaigrala »Naprej za slavo Slave« in srbsko narodno himno. Zagrmeli so topovi, zadonele so tri častne salve vojaštva, tisočere ljudske množice pa so vskipele v oduševljene, nepretrgane vsklike radosti.

Ves obširen prostor na glavnem kolodvoru je bil poln občinstva iz Maribora in okolice. Bilo je upravljanje spomladansko vreme. Lahen vetrič se je igral z nebrojnimi zastavami, mladina in vojaki so nosili vence, zelenje in zastave, s katerimi je bil okrašen kolodvor, na zrinsko-frankopanski vlak. Celotni lokomotiva je bila vsa v zelenju in trobojnicah. Vence s pomembnimi napisi so obesili vse na voz, v katerem je bila krsta. Pred odhodom vlaka so se odigrali veličastni prizori. Bratje Hrvatje in Slovenci so se ginjeni poslavljali od Slovencev. Med sviranjem himne »Lepa naša domovina« je vlak odpeljal z melijske ostanke slavnih dveh Hrvatov proti jugu. Več kot desetisočglava množica slovenskega ljudstva je oduševljeno klicala v slovo: Slava! Slava! — Živijo! Živijo!

Izmed Slovencev so se s tem vlakom odpeljali v Zagreb dr. Verstovšek, general Maister, superior Rant, vojni kurat Zavadlal, glavar dr. Lajnič, dr. Lipold, profesor Pirc, dr. Jančič in še več drugih.

Zrinsko-frankopanski dnevi na našem obmejnem ozemlju so bili tako sijajna manifestacija za jugoslovansko svobodo, kakršne še v naših krajih ni bilo. Slava Zrinskemu in Frankopanu!

LISTEK.

O naših krajepisnih imenih.

VIII.

Zanimivo je čitati, kako si nekateri razlagajo naša krajepisna imena. Zato mislim, da ne bo odveč, ako podam nekaj, da se bistrijo pojmi. Povzel bom samo to, kar se je v »Straži« pisalo o Mariboru in Marbergu, na katerega starih razvalinah sem že pred 30 leti mislil o tem imenu, pa še zdaj ne vem prav odkod je, ker prave zgodovine tega imena ne poznam prav. Torej k stvari!

G. Žunkovič piše v »Straži« št. 17 leta 1919, da trditvi dr. F. K. str. 4 v knjižici »Maribor in okolica« da je ime Maribor nemško, moramo odločno oporekati, kajti o nemškem izvoru tega imena ni niti misliti. Maribor, še pravilneje pa Marbor, je namreč v staroslovanski isti, kar je nemški Mareburg, kajti mar znači v staroslovanski in mejo. Se le iz slovanskega mar je nastala nemška Mark. In v »Straži« št. 18 l. 1919: »Besedo mar najdemo v bližini tudi v imenu Marbreg (Marenberg). Ime Marenberg je bilo samo ime nemških posestnikov tamoznje graščine.« In v »Straži« št. 27 l. 1919 piše g. R. Čilenšek, Marbreg je staroslovanskega izvora. — Edino pravilno slovensko ime za trg je torej Marbreg, nikakor pa ne Marbek, še manj pa Marbek in tudi Radelje. Trditvi Čilenškovi zopet ugovarja Žunkovič v »Straži« št. 9 l. 1919, da »zgodovinsko to nikakor ni upravičeno« — kajti listina iz leta 1268 pravi odločno: Forum Radelach. M. L. pa piše v »Straži« št. 30 leta 1919, da ime Maribor je »umetna tvorba kakih 60 let stara« . . . ima svoje korenike vendar v nem-

škem imenu Marburg — obmejni grad, naj se še ta mar in bor tako lepo slovenski razlaga. »Da pa pri Marnerku ni misliti v prvem delu na isto koreniko, kakor pri Mar(ch)burgu, nam kaže razvoj imena in »villa Merinberg« (1271) nas navaja k razlagi »Marreinberg«, t. j. »Marijin vrh« ali breg.

Kaj porečemo na vse to? Po starem odgovorimo »quod gratis affirmatur, gratis et negatur«, ali po naše: kar se brez dokaza trdi, to se tudi ne potrди. Zakaj: ne Žunkovič, ne Čilenšek, ne M. L. niso z dokazi potrdili, ali podprli iz zgodovine, da mar v staroslovanski znači mejo in da je iz slovanskega mar nastala nemška Mark. Evo dokaza!

Najnovejši »Slavisches Etymologisches Wörterbuch von Dr. E. Berner« ima na strani 21 maro, mare, mariti, z raznimi pomeni; in na str. 22 mare, maro, mariti 2^a takisto — nikjer za mejo, in piše, da ni izposojena beseda, kakor misli Miklošič v svojem E. M. besednjaku na strani 183. Zakaj tudi Nemci imajo besedo mari, unmari, ki vse drugo pomeni, kakor sploh slavenski mare. To se lahko iz teh dveh besednjakov vsaki prepriča, kdor kaj da na priznanje učenjake v tej stroki! Potemtakem — ne moremo pritegniti gospodom v »Straži« brez dokazov o pomeni besede mar.

Za me, kakor za slehernega, kateremu je nekoliko znana v jezikoslovju stvar, o kateri pišemo, bi bila reč končana. Toda tudi trditve Žunkovičeve, da je »še le iz slovanskega mar nastala nemška Mark«, hočem razpresti.

Omenjena učenjaka pišeta v svojih slovarjih o besedi marka med drugim, da pomeni tudi Grenze. Da pa to bolje razumemo, treba, da pogledamo precej nazaj v preteklost. Zakaj kulturni razvitek Arijcev pove, da so že v davni davni razlikovali premičnino od nepremičnine; zemljišče lastnine je bilo oddeljeno z mejami. Ime meje, mark je zelo staro in ima korelativ v latinskem jeziku margo, srbohrvats.

Italija obrnila Parizu hrbet.

Italija je razkačena in sika jeze in srda kakor gad. Kakor zmija je, ki je iztegnila glavo, da bi požrla nedež se ji plen, pa je v zadnjem hipu ta vabljivi plen bil izrgan izpred njenega žrela.

Kako je s pregrešno, uprav zločinsko poželjivostjo hlatala po jugoslovanski Dalmaciji, Reki, po Istri in Goriski! Izpočetka je Francoska nekoliko podpirala ta veliki italijanski apetit. Wilson pa se je zoper italijanskega požrešnika takoj postavil v bran. Njegovih 14 točk ne prija italijanskemu gladi po tuji zemlji. Wilson pa je vstrajal pri svojih točkah, ki naj so idejna podlaga bodočemu svetovnemu miru.

Nasprotstvo med Wilsonom in Italijani se je vedno bolj in bolj poostrovalo. Anglija in Francija sta poizkušali posredovati. Italijan pa je ostal trmast in zakrknene srca. Nato je Wilson javnosti dal na znanje, da Dalmacije in Reke nikakor ne more priznati Italiji. Posledica je bila, da je italijansko zastopstvo zapustilo Pariz.

Za nas Jugoslovane pomeni ta dogodek delno zmago. Upamo, da bota tudi Gorica in Trst na podlagi istih načel kot Reka in Dalmacija priznani Jugoslaviji. Kaj bo Italija zdaj začela, se bo kmalu obkazalo. Nato ni niti misliti, da bi italijanski »junaki« zopet začeli vojno. Wilson ima toliko moči, da bi tako ukrotil vsak tak zločinski poizkus. Italija bo se morala spametovati. Kaj drugega ji ne preostane.

Vse slovensko ozemlje Jugoslaviji.

Na političnih shodih SKZ dne 27. aprila pri Sv. Boltenku in Sv. Andražu v Slov. gor., na katerih je govoril državni poslanec dr. Holnig, je bila sprejeta naslednja resolucija: Zbrani Slovenci odločno ugovarjajo zoper to, da bi se le košček slovenske zemlje odtrgal od ujedinjene jugoslovanske države, opetovano zahtevajo, naj bo vse slovensko ozemlje z vsemi prebivalci: Prekmurje, Štajerska do skrajnih mej, kjer se govori slovenski jezik ali se je govoril v bližnji preteklosti, Koroška s Celovcem in Beljakom vred, Gorica, Trst, Reka in Dalmacija last države SHS ter s povdarkom izjavljajo, da naš narod nobene druge odločitve, ki bi jo sklenila mirovna konferenca v Parizu, ne bi mogel sprejeti.

Politične vesti.

Organizacija SKZ se lepo razvija. Po celem mariborskem in tudi drugih okrajih imamo razporedeno mrežo naših okrajnih in krajevnih organizacij SKZ. Iz nekaterih okrajev, n. pr. iz brežiškega pa ni dosti slišati o živahnejšem gibanju naših organizatorjev. Na delo! Prirejajte takoj po vseh župnijah shode in ustanavljajte krajevne odbore SKZ! Iz drugih okrajev sicer slišimo, da se dela, pa ne povsodi dovolj. Obenem pa tudi prosimo, pošljite osrednjemu odboru sezname okrajnih in krajevnih odborov in zaupnikov. Somsiljeniki, povsod na živahno delo za organizacijo stranke!

Na Dunaju izganjajo tujece. Vsled akcije, ki jo je uvedla policija proti tujcem, je bilo do sedaj 700 osebam dokazano, da odpotujejo. Med temi je bilo mnogo ogrskih aristokratov, pa tudi mnogo oseb, ki so bile osumljene, da so s komunisti v zvezi. — Tudi v Mariboru bi bilo potrebno, da se takim osebam, ki hujskajo in delajo nemire, da priliko za odhod v obljubljeno deželo.

mrčinj, v perz. marđz, marz, arm. marz, kar pomeni mejo, okrožje. Gotiško marka se vjema s sankrit. mrga, kar pa pomeni: lov in zverino, od korenike mrg — iskati, popraševati, in to je prvotni pomen. Stare naselbine pastirjev so mejile na lesove in gozdove in puste pokrajine, katere so imeli v svoji lasti lovci, katerim je bilo zabranjeno na pašnike pastirjev, in odtod prvi razloček izmed gavja in mrga, kraja goved — go, in zverine mrga — paše in lova. Potemtakem razumemo lahko, ker je bilo gau omejeno, od mrga dobilo mark pomen — meje. Gau in Mark. Poslednja beseda se je glasila v star. vis. nemšč. marcha, maracha in je pomenila mejo, krajino, in tudi tisti del, kateri je mejil na naseljeno in obdelano zemljišče od Gau. (Glej M. Kušar, Slovinae, 1883.)

Kakor smo dozdaj povedali, bi pritegnili M. L., da pri Marnerku ni misliti v prvem delu na isto koreniko, kakor pri Mar(ch)burgu. Pa odkod potem? Ne vem prav povedati! Zakaj na starovisokonemško besedo mar(e)ha, Stute, Mähre, odtod naša marha, najsi smo easi rekli za Marbek — Marhovec menda ni misliti. Tudi na starovisokonemško maere, Erzähnung, Erleichtung, Bericht, Märe, slov. marenj, marja ne. Kaj pa, če bi pomislili na osebno ime Mar, Marin, breg, kraj, posestvo Marnov? Marin — naše: Marn, Marzidovšek, Markovšek, Marinič, srbohrv. Maretič, Martič? Povejte mi zgodovino besede, in njeno spreminjevanje. Zakaj etimologija je zapeljiva dečla in dokler ne poznam zgodovine besede, ne morem prave etimologije zadeti.

Kar se tiče mnenja gospodov v »Straži« o naselbinah, se mi tudi zdi sumljivo. Za Henrika IV. po listini 1125 je odstopil Werigant Slov. posestva, »in provincia Radelach.« Vas Radelah — Radelje bi rekli najbrž, je torej bilo središče. Ime Radelje se je najbrž opuščalo, ko se je sezidal od zdajšnje ceste čez Radel grad, utrjeno mesto zunaj sedajnega trga Mar-

Stavka na Irskem. Iz Londona javljajo, da se po vsem zahodnem Irskem širi splošna stavka. General Sharf je bil imenovan poveljnikom angleških čet na Irskem; razglasil je obsedno stanje v večih grofijah. Zastopniki železničarskega sindikata so že povsod proglasili generalno stavko. Nekatera irska mesta so brez plina, elektrike, kruha in moke.

Ogrsko bodo zasedle tuje čete. Vsa znamenja kažejo, da bodo Ogrsko zasedle ententine, čehoslovanske in rumunske čete. Rumuni in Čehi že prodirajo na ogrska tla. Sedanja ogrska sovjetska vlada namreč ne daje več jamstva za red in mir. Zadnji čas je, da tudi jugoslovija zasede ozemlje na Ogrskem, kjer prebivajo Slovenci. Ogrska sovjetska vlada je poslala ruski vladi brezplačnim potom brojavko, v kateri jo prosi, naj ji pošlje na pomoč svoje čete.

Ententa zasede Madžarsko. Iz Sibirie se poročajo, da je izjal francoski general Berthelot na čete, ki se nahajajo na Erdeljskem, povelje, da zasedejo vse madžarsko ozemlje, ker so se Madžari drznili, da se ne marajo pokoravati ententnim poveljem.

Shodi v mariborski okolici. SKZ je priredila v prejšnjem tednu štiri lepe shode v mariborski okolici: dne 22. v Krčevini, dne 23. v Pobrežju, dne 24. na Teznu in 25. v Radvanju bili zelo lepo obiskani pa tudi na Pobrežju je bila udeležba dovoljna. Govorniki dr. Hohnjec, dr. Leskovar in urednik Zebot so razjasnili ljudstvu položaj in razne važne zadeve sedanjega časa. Na vseh shodih so se osnovali krajevne organizacije SKZ. V Radvanju so skušali nahujskani sociji in nemčurji motiti shod, a nakana se jim je izjalovila. Vseh shodov so se udeležili tudi gerenti in narodno učiteljstvo.

Tedenske novice.

Občni zbor Slovenske krščansko-socialne zveze se vrši dne 30. aprila ob 2. uri popoldne v dvorani katoliškega delavskega društva v Mariboru, Flosarjeva ulica. Vabimo vse naše rodoljube, ki se zanimajo za našo izobraževalno in mladinsko organizacijo, da se gotovo udeležijo tega zborovanja.

Duhovniške vesti. Na župnijo Sv. Benedikta v Slov. gor. bo dne 1. majnika umeščen č. g. Fr. S. Gomilšek, dosedaj župnik pri Sv. Petru na Medvedovem selu. Neumornemu organizatorju želimo na novem mestu obilo sreče in božjega blagoslova. — Nevarno sta zbolela in se priporočata sobratoma v molitev č. gg. Franc de Paula Simonič, mestni in stolni vikar v p. v Mariboru, in Franc Kompolšek, bivši kaplan na Muti, sedaj na dopustu pri starših. Prestavljeni so gg. kaplani Anton Pučnik iz Neve-cerkve za provizorja k Sv. Petru na Medvedovem selu; Jožef Petrovič iz Trbovlj v Slov. Bistrici; Martin Gorogranc iz Slovenske Bistrice v Trbovlje; Martin Erhatič, provizor pri Sv. Benediktu v Slov. gor., je nastavljen za kaplana na Crnigori pri Ptuj; Bivši vojni kurat Pavel Žagar je nastavljen za kaplana v Novicerkvi. — Radi bolehnosti stopi s 1. majem v stalni pokoj č. g. Matija Skorjanc, župnik v St. Janžu na Dravskem polju, in se naseli na svoji rojstni župniji Sv. Pavel v Savinjski dolini.

† Franc de Paula Simonič. Ob sklepu uredništva smo dobili žalostno poročilo, da je blagi g. Simonič zatisnil za vedno svoje trudne oči danes dopoldne, dne 28. aprila. Pogreb se vrši v sredo pop. ob 4. uri na pokopališču v Pobrežju pri Mariboru.

Nižji sv. redi. V stolni in mestnožupnijski cerkvi v Mariboru se delijo te dni prva tonzura ali obstrižba dne 22., prva dva nižja reda dne 24. in zadnja dva nižja reda dne 26. aprila gg. bogoslovcem: Vincenciju Močnik, Alojziju Vrhnjak, Janezu Breznik, Janezu Leber in Janezu Mak.

Šematizem lavantinske škofije je izšel. Tiskanje v nemškem jeziku in se nahajajo v njem nekatere stvari, ki se ne strinjajo več s sedanjimi razmerami. Ordinarijat bi bil sicer rad že letos izpremenil obliko šematizma, pa ni bilo mogoče. Ko so namreč koncem preteklega leta nastopile izpremembe, je bilo že več pol šematizma dotiskanih. Sicer pa se zagotavlja v posebnem pristavku, da v prihodnjem seznam duhovnikov ne bo več nemški. O prihodnjem jeziku šematizma ima odločiti duhovščina, ki

berga in nazadnje, ker je utrjeno mesto po svojih gospodarih postalo slavno, popolnoma opustilo, da dozdaj še ni dokazano, kje je ravno Radelah bilo. Pomislimo na trg Vuzenica, ne daleč od Mariburga na desni strani Drave, katerega nemško ime Saldenhofen ima od grada (Burg); in med slovenskim ljudstvom je to ime izginilo in se je ohranilo gotovo starejše ime, slovenska Vuzenica, in Muta (Hohenmauten), kamor se je po letu 1147 prestavila mauta od Bistrice pri Selnici na Dravi. Mislimo, da sedanja Muta je imela poprej popolnoma slovensko ime. Grad in gospodarji njegovi so vplivali, da so stara imena slovenska izginila in imamo zdaj za Radelah, Radelje — Marbeg! Pa vse to nam kaže, da je prvotna naselbina slovenska in nimajo do teh krajev, trgov in vasi, najsi imajo nemška imena, Nemci nobene pravice!

Luce, dne 18. aprila 1919.

Fr. S. Lekše.

naj do 1. majnika izrazi svoje želje glede na jezik. Naše mnenje je, da ni treba izpraševati in poslušati nobenih želi, ker je brez vsakega dvoma, da šematizem lavantinske škofije mora biti tiskan v slovenskem jeziku in smo tudi prepričani, da se bo vsa duhovščina enoglasno odločila za ta jezik. Zakaj? Zato 1. ker je šematizem uradna knjiga in uradni jezik pri nas je slovenski. 2. Ker latinsčina sploh po zanesljivih poročilih ne bo več dolgo cerkveni jezik, torej bi se zvel moral šematizem sremirati. Vrhutega pa je ordinarijat sam že leta 1871, ko je več dekanij prošlo, da se naj tiska šematizem ne v slovenskem, pa vsaj v latinskem jeziku, izjavil, da latinski jezik ni primeren za šematizem, ker je takorekoč mrtvi jezik in ga noben drug posveten urad ne razume. 3. Apostolska nunciatura za nas ne bo več na Dunaju, ampak v naši državi, in če je bil dosedaj nemški jezik za njo dovolj dober, bo odse naprej tudi slovenski. Torej vzrokov dovolj, pa tudi naš narodni ponos zahteva, da bo šematizem od sedaj naprej tiskan v lepi slovenščini.

Kolportaža po mariborskih ulicah. Prijatelj lista nam poroča: „Kolporterji v Mariboru so postali zadnji čas že skoraj preveč vsiljivi. Na ulicah kričijo kakor „žerjavi“, tako da človeka kar ušesa bole. Ponujajo ti najraznovrstnejše liste, brošure itd., a imena listov naglašajo večsili naravnost smešno. Včeraj pa je eden izmed kolporterjev kot nekakšno specialiteto ponujal „Lavantinski šematizem, zadnja izdaja v nemškem jeziku.“ Uredništvo prosim, naj mi pošlji, ali je res šematizem izšel v nemškem jeziku? — Odgovor: Da je šematizem izšel v nemškem jeziku, je resnica, kajti do preobrata je bil uradni jezik nemški, ob času preobrata pa je bilo dosti polže dotiskanih, tako da bi popolna preureditev šematizma stala dosti časa in denarja. A bodite prepričani, da je to res zadnja izdaja v nemškem jeziku, prihodnja bo zanesljivo popolnoma slovenska. Da pa bi bil kolporter prodajal šematizem, menda ne bode res: kajti kolikor nam je znano, se dobi šematizem edino v škofijski pisarni in se nikjer ne razprodaja, najmanj pa po ulicah. Mislimo, da je bil dotični kolporter podkupljen in je delal samo neumne in neprimerne „vice.“

Zakaj mora Slovenski štajer plačevati više deželne doklade nego Kranjska. Pri nas se iztirjavajo doklade, kakor jih je predpisavala stara Štajerska. Te doklade pa so mnogo višje nego one na Koroškem ali Kranjskem. Zakaj deželna vlada ne ureduje plačevanja davkov po enotnem ključu?

Tihotapstvo v Nemško Avstrijo. „Slov. Nar.“ poroča: Tihotapstvo v Avstrijo še vedno cvete, da si se v Špilju stori vse, da se prepreči. Toda tihotapci so tako prebrisani, da utečejo tudi najstrožji preiskavi. Pretekli teden sta orjala z vlakom v Špilje tudi dva možakarja iz Zagreba. Preiskali so jima najnatančneje vso prtljago, jima preobrnili vse žepke, sploh izvršili svoj posel tako precizno, da so bili uradni organi sami ponosni na svoje delo, zatrjujejo, da jim to pot niti miška ni ušla preko meje. Ko pa sta ona zagrebška žida prišla v Gradec, sta strmečim sopotnikom pokazala 40 kg finega cigaretnega tobaka, ki sta ga kljub najstrožji kontroli in preiskavi v Špilju vendarle utihotapila preko meje. Kako se jima je to posrečilo, je bilo za vse sopotnike ugananka, glede katere pa seveda tudi žida nista hotela dati nobenega pojasnila.

Nemiri, poboji in ropi v Nemčiji. V Hamburgu je bilo zopet proglašeno obsedno stanje. Včeraj (dne 22. aprila) popoldne so tolpe napadle policijsko stražo in jo razpodeli. Na meji med Hamburgom in Altono so tolpe oplenile državne zaloge oblek in plen z avtomobili odpeljale. V okolici Sv. Pavla in po Altoni se klatijo večje tolpe, tupatam v številu do 10 tisoč mož. Za pristaniškim mostom so odkrili velike tajne zaloge. V Hamburgu je pričakovati zopet resnih, krvavih dni. — Tudi iz Bavarskega in drugih nemških pokrajin prihajajo poročila o velikih nemirih in pobojih.

Dopisi.

Jarenina. Nenavaden in visok obisk smo imeli v Jarenini: g. dekana Čížka sta namreč posetila francoski pisatelj Le comte Begouen, sotrudnik lista „Journal des Debats“ in generalštabni major dr. Gustav Reverdy v spremstvu generala Maistra. Omenjena gosta sta se dolgo časa mudila v župnišču in sta se živo zanimala za vse naše razmere. Hvalila sta lepoto Slovenskih gor, povdarjala mirni in priključni značaj našega ljudstva in se zelo laskavo izrazila o celokupnem tukajšnjem slovenskem življu. Vzela sta s seboj najboljšo spomine pred vsem o znani slovenski gostoljubnosti in iskreno izrazila željo tesnejšega medsebojnega stika.

Sv. Jakob v Slov. gor. Naš župan Matija Pečkar je hudo ponesrečil. Dne 18. aprila je padeł po stopnicah in se telesno težko poškodoval. Želimo mu skorajšnjega okrevanja.

Trbovlje. Umrli je dne 25. aprila nenadoma g. učitelj Gustav Vodušek v najlepši dobi svojega življenja, star šele 33 let. Bolehal je že dalje časa na ledvicah. Bil je tiha, prijazna narava in vesten v svojem poklicu. N. z. m. p.

Sv. Jurij ob juž. žel. Zaročil se je g. Franc Žager, mestni učitelj v Celju z gđ. Jožico Kincl, hčerko veleuglednega posestnika, gostilničarja in triana Franc Kincl. Blo srečno!

Sv. Jurij ob juž. žel. Dne 23. aprila smo pokopali tukaj blago gospo Ano Ločičnik, roj. Golež, soprogo poštaega pristava. Rajni večni mir, za-

mojim pa naše iskreno sožalje. — Zaročil se je orožniški stražmojster v Rajhenburgu g. Urleb z veleposestnikovo hčerko Anico Mastnak iz Loharj.

V Črni se vrši dne 4. majnika ustanovno zborovanje Orlov. Vsi pošteni fantje so vabljeni.

Lahi poizkušajo z vsem naporom.

Orlando je dne 25. aprila v spremstvu Barzila in generala Diaza odpotoval iz Pariza. Prej je imel posvetovanje z Wilsonom, Lloyd Georgeom in Clemenceaujem. Wilson baje ostane nepremakljiv. Za danes ali jutri je sklican italijanski parlament. Laški časniki strupeno hujskajo narod in njegove poslance.

Shodi in prireditve.

V sredo, dne 30. aprila v Mariboru v dvorani Katol. delavskega društva (Flosarjeva ul. št. 4) ob 2. uri popoldne občni zbor Slov. kršč. socija. zveze. Udeležite se občnega zbora v obilnem številu!

V četrtek, dne 1. majnika v Mariboru v telovadnici ljudske in meščanske šole II (Reiserjeva ulica — vhod iz Elizabetine ulice) ob 4. uri pop. predavanje dr. Hohnjeca o organizaciji mladine, zlasti »Orlov« in »Orlice«. Vabimo k predavanju vse, ki se zanimajo za naše organizacije. — Ob enem se vrši delavski shod. Katoško delavsko društvo pozivlja vse člane, moške in ženske skupine jugoslovanske strokovne zveze, da pridejo zanesljivo in polnoštevilno na ta delavski shod. Govorita dr. Hohnjec in dr. Capuder. Zaupniki in zaupnice agitirajte med delavstvom, trgovskimi in obrtniškimi nastavljenici in somišljeniki, da bo udeležba častna. Po zborovanju izvolitev odbora za žensko skupino, zato naj zaupnice, ki so prevzele agitacijo in nabiranje članic, pridejo zanesljivo in prinesejo nabrane pristopnice in nabiralne pole.

V nedeljo, dne 4. maja v Vuzenici in sicer pri Devici Mariji na Kannu ob 11. uri dopoldne na prostem velik ljudski shod. Nastopi več govornikov iz Maribora in drugod. Vsi na shod! — Na Vranskem po ranem opraviu velik shod SKZ. Govori državni poslanec dr. Hohnjec. — V Račah ob 2. uri popoldne v združenem prostoru redni občni zbor Kmetijske zadruge z navadnim dnevnim redom. — V Slivnici pri Mariboru ob 8. uri dopoldne v posojilniških prostorih redni občni zbor hranilnice in posojilnice z običajnim dnevnim redom. — Pri Sv. Pavlu pri Preboldu popoldne po večernicah v društvenem domu gledališka predstava izobraževalnega društva. Spored: »Junaška deklica«, zaloigra s petjem; in »Prepirljiva sosedica« ali »Boljša kratka sprava ko dolga pravda«, burka. — Pri Sv. Križu pri Ljutomeru po rani službi božji v Slomšekovi dvorani shod SKZ. Govori Vlad. Pušenjak iz Maribora, dekan Ozmec, Dragotin Novak in Jakob Rajh iz Ljutomera. Pridite vsi polnoštevilno na ta važen shod! — V St. Ilju pri Večtenju popoldne pri večernicah Vodnikova slavnost z govori, petjem in srečolovom. — V Razvanju pri Hočah popoldne ob 3. uri shod SKZ. Govori dr. Leskovar. — V Braslovčah popoldne po večernicah shod SKZ. Govori član Narodnega predstavništva prof. dr. Hohnjec. — Pri Sv. Križu pri Mariboru popoldne po večernicah prireditve bralnega društva. Uprizorijo se dve igri: »Tri sestere« in »Trije tiki«. — V Rajhenburgu takoj po prvem sv. opraviu v dvorani nove kaplanije politični shod SKZ., na katerem govori poslanca narodnega predstavništva dr. Jankovič in Bisk.

Listnica uredništva.

Pošiljatelj gradiva o Kokošineku: Hvala za obširno gradivo. Prosim, dajte nam na razpolago še ostali material o Scherbaumu. Pozdravi! — V. G., Šmartno: Le potrpete! Upamo, da se bodo vjetniki kmalu vrnili. Naša vlada in drugi merodajni činitelji so storili vse potrebne korake. — Antonija Špes v Malih Domalah: Napravite prošnjo na poverjeništvu za socialno v Ljubljani. Prošnjo naj potrdita občinski in župni urad. — V. K.: Če niste invalid in ste delazmožni, nimate pravice do podpore. Dela dobite sedaj povsod dovolj. — I. L., Brežice: Vpražite deželno vlado v Ljubljani (odsek za kmetijstvo).

MALA NAZNANILA.

I In največja jugoslovanska tovarna za barvanje, kemično čiščenje, pranje in svetlo-likanje perila

barva vedno vsakovrstne blage,

čisti obleke, 496

pere vsakovrstno perilo, po katero pošlj. brezplač. na dom

svetlo-lika ovratnike, za postelice, srajce

Josip Reich,

Ljubljana

Tovarna:

Poljanski nasip št. 4.

Podružnica:

Selenburgova ulica 3

Poštna naročila se točno izvršujejo

2 kosi se zamenjata za prase. Fischerg. 9, Maribor. 718

POZOR!

Spalne sobe iz masivnega in trdega lesa, kakor: kuhinjske oprave lastnega in solidnega izdelka se po ceni prodajajo pri Mizarski zadrugi

Grajski trg 3, Maribor. 570

Obleke

od preposte do vsakovrstne najfinije, domače, dobro in vestno delo, vnahe velikosti, isborne kakovosti izdeluje točno in solidno ter prodaja 719

ALOJZIJ ARBEITER,
Maribor, Dravska ulica št. 15, pri starem mostu.

Pisalni stroj se kupi. Cenjene ponudbe pod „Stroj“ na Anon. ekspedicijsko AL. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3/I. 585

Učeneš za mlin se sprejme takoj v parnem mlinu v Kaniži pri Pesnici. 685

Kolje, cepljeno in obpičeno, se po ceni prodaja v Mariboru, Pobrežka cesta 17. 818

Razglas. Izdelujejo se po meri, vsakovrstni čevlji iz lepega usnja in s dobriimi podplati ter tudi popravila. Delo dobro in brzo. Naročila sprejme Ciril Lovac, čevljarski mojster, Maribor, Glavni trg 4. na dvorišču 827-88

Kovačnica se da v najem s 1. avgusta t. l. s stanovanjem, na željo tudi njiva na Herbersteinskega posestvu v Vurbergu pri Ptuj. Pojasnila: Grofa Herbersteina gosdarsko in gospodsko ravnateljstvo v Ptuj. 820

Lepa stojala za knjige dva naslonjača visoki stoli podobne se po ceni prodaja. Trebnik, Koroska cesta 19/I, Maribor. 821

Za trgovsko agenturo in komisijo v Mariboru se išče kmetljiva, spretna trgovska moč, zmožna tudi nemškega jezika. Trgovska izobrazba in zmožnost v trgovski postrežbi pogoj. Ponudbe pod: Maribor, Burgasse 8. 825

Hiša z zemljiščem pri Trstu se zamenja za slično hišo v Celju, Ptuj ali Mariboru. Ponudbe pod št. K 50 000 na Anon. ekspedicijsko AL. MATELIČ, Ljubljana, Kongresni trg 3. 825

Hiša z vrtom in njivo 4 stanovanj, se prodaja v Studencih pri Mariboru, Limbuška c. 51. 822

ABSOLVENT sadjarsko-vinarske šole s 2 letno prakso išče primerne službe. Ponudbe pod „Absolvent“ Straišče pri Ptuj. 810

Prav lepi angleški stoli za kostume in letne moške obleke ter 2 kostuma so po prav niski ceni na prodaj. Se priporoča G. Verdnik, modni salon, Stalna ulica 5, Maribor. 805

Prodaja se starina in pohištvo. Kje, pove uprava. 808

Strešna opeka, cementne cevi in drugo stavbeno gradivo je na prodaj. Vpraša se: Gartengasse 12, Maribor. 742

Kameni vijaki (Steinschrauben) v celokupni teži 172 kg, 18 m dolgi, 4 1/2 cm debeli, se po ceni prodajo v Dravski ulici 15/I, vr. 7, Maribor. 765

Brata Vošnjak,

trgovina z usnjem in surovimi kožam .:PTUJ.:: v hiši poleg okr. glavarstva (41) (prej trgovina Lenart) 395

podplati, notranje usnje, zgornje usnje črne in ru-javo, likanec, (usnje za konjsko opravo). cepljeno usnje za gamaše, elegantni box-calf in chevresaux čevlji, pol čevlji, — čevlji iz telečjega usnja, navaadni čevlji iz ru-jave kravine, dreta — podplatni eveki — platno.

Pozor trgovci!

Razpošiljam na debelo po zelo nizki ceni sledeče blago:

Cimet cel, poper cel, nageljnovc žbice (Nelken) cele, žafran, paprika mleta, škroba, erdal in brilant kre-mo za čevlje črno in rumeno, vaselin (mast za čevlje) črna in rumena, ličilo (Wichs), žgano žico, žič-nike (žblje) vsake velikosti. Šukanec (cvrtn) črn in bel.

J. Menart, trgovec

512 Domžale, Kranjsko.

MARIBORSKI BIOSKOP

pri hotelu „Stadt Wien.“

Od sobote, dne 26.—29. aprila 1919.

Giuffelinó in njegova družina

Šaljiva slika.

Senca preteklosti

Drama v 4 dejanjih od Richarda Oswald.

Ribolov morske ribe.

Po naravi.

Predstave se vrše vsaki dan ob pol 6. in 7. uri. — V nedeljo ob pol 8., 4. ob pol 6ih in 7. uri.

4% posojilo na državne bone kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Poziv na podpis.

Na podlagi pooblastila ministrskega sveta z dne 17. decembra 1918, št. 21, je ministarstvo za finance razpisalo z odlokom z dne 15. marca 1919 200 milijonsko državno posojilo. Izdajo se 4% blag. boni. Boni se glase na rok 6 mesecev tako, da se polno in v gotovini izplačajo dne 3. novembra t. l. Izdajo se boni po 500, 1.000, 10.000, 50.000 in 100.000 kron.

Kdor hoče podpisati državno posojilo, mora podpisano svoto po odbitku obresti takoj vplačati.

Za bon v znesku	500 K se vplača	490 K
1.000	980	
10.000	9.800	
50.000	49.000	
100.000	98.000	

Obresti teh bonov so prosti davka na obresti in rente. Podpisovanje se začne dne 23. aprila in se konča dne 8. maja t. l. B. nom je priznana pupilarna varnost. Vporabljeni se morejo tudi za kaveje. Z boni se more potem ko zapadejo, plačati tudi davek.

Z izvršitvijo celokupne akcije je pooblaščen sindikat denarnih zavodov kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev s sedežem v Zagrebu. Od ljubljanskih zavodov so v tem sindikatu zastopane Deželna banka, Ilirska banka in Ljubljanska kreditna banka.

Subskripcijska mesta v Sloveniji:

V Ljubljani: Ljubljanska kreditna banka, Deželna banka, Ilirska banka. Podružnice: Jadranske banke, Češke industrijske banke, Kreditnega zavoda za trgovino in obrt, Splošne prometne banke, Mestna hranilnica ljubljanska, Zadruga zveza. **V Kranju:** Ekspozitura Jadranske banke. **V Celju:** Podružnica Ljubljanske kreditne banke, Podružnica Češke Union-banke, Zadruga zveza. **V Mariboru:** Podružnica Ljubljanske kreditne banke.

Danes nenadomestljivo perilo se štedi samo z uporabo mila

Tvornica mila in sode

Ig. Fock Kranj

Poskusni zavoji z 4 in p vsebine. 708

SRNA

Nove mostne in decimalne tehtnice

ter brzoteht-nice s košaro ali kavljem, decimalne tehtnice-gre-delnice, uteži iz železa na debelo in drobno so vedno v zalogi. Za večja naročila primeren popust

Franc Žnidar, Maribor

kovač za fino orodje

Pobrežka c. 3 Tržaška c. 11

Tudi točno izvršuje vse glavne poprave imeno-vanih tehtnic ter preskuševanje istih.

Lahek osebni voz, za enega srednje ga konja, lepo napravljen event. s streho se kupi. Cenj. ponudbe na upravništvo „Straže“ pod št. 27. 789-27

Otvoritev gostilne v Pekrah.

Prejšnja gostilna dr. Reiserja v Pekrah je po dogotovljenem popravilu spet odprta. Posestnika te gostilne se bodeta v vsakem oziru potrudila, da postrežeta cenjenim gostom z dobro in vsako-vrstno pijačo, kakor s toplimi in mrzlimi jedili.

Bibič Franc in Elizabeta,

gostilničarja.

Poslano.

Spisovnik. Založba Kleinmayr in Bamberg v Ljubljani se usoja p. n. občinstvu naznaniti, da pri-pravlja izdajo velikega slovenskega vzornega spiso-vnika izpod peresa prof. Henrika Podkrajška. Spi-sovnik, okoli 350—400 strani, bo v kratkem izšel in bo obsegal izbrano zbirko pisem, listin in vlog za zasebnike, trgovce in obrtnike. Izkratka, spisovnik bo neizogibno potreben svetovalec v vseh vprašan-jih in uravnih slučajih zadevajajočih gosp. promet. Na-ročila pred izdajo, ki so potrebna spričo majhne na-klade zaradi težko pri nabavi papirja, sprejemajo vse knjigarne.

Najfinejša moka št. 00 kg 6 K
svinjska mast kg 36 K

se dobi pri tvrdki

M. Berdajs :: Maribor

Sofijin trg.

Podružnica Ljubljanske Kreditne Banke

V MARIBORU.

Delniška glavnica K 15.000.000.

Rezervni fond nad K 4.000.000.

Centrala v Ljubljani.

Podružnice: Split, Celovec, Trst, Sarajevo, Gorica, Celje.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči predujme na vrednostne papirje in blago. Es-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Po srednje nakup in prodajo vrednostnih papirjev dajte v vseh oblikah. — Poslovno mesto raz-redne loterije.

350